

Yasin YUNAK
Adaklı Kaymakamı

Mülkî İdare için

Mavi Okyanus Stratejisi

Mülkî İdare camiası olarak karşı karşıya olduğumuz rekabetin arttığını hissetmiyor muyuz?

Kendimizi gösterebilmek adına daha fazla gayret ve tanıtım faaliyeti ortaya koyduğumuz halde yeterince dönüş alamadığımızı düşünmüyor muyuz?

Medyada kaymakam ve valilerin varoluş sebepleri (<http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/24755808.asp>, İsmet Berkan, 'Vali ve kaymakama sahiden ihtiyaç var mı?') sorulanmıyor mu?

Son Büyükşehir Kanunu gibi metinsel düzenlemelerle hareket yeteneğimizin kısıtlandığını, KHGB gibi önemli bir manevra alanımızın daraldığını algılamıyor muyuz?

Vali ve kaymakamlar arasında son zamanlarda yukarıdaki sorulara veya benzerlerine 'evet' cevabını verecek kişilerin sayısının giderek artmakta olduğu söylenebilir. Bütün

bu işaretler Camiamızın hayatiyetini sürdürmesi ve hizmetlerinde yenisinden bir atılım gerçekleştirebilmesi adına daha önce uygulanmamış bir stratejiye ihtiyacı olduğunu göstermektedir. Makalemden iş dünyasında çok popüler olmuş bir planlama yaklaşımının mülki idare için nasıl bir çıkış stratejisi oluşturabileceğini açıklamaya çalışacağım.

Mavi Okyanus Stratejisi

Harvard Business School yayınlarından çıkan, W. Chan Kim ve Renee Mauborgne adında iki profesörün kaleme aldığı Mavi Okyanus Stratejisi - Çekişmesiz Pazar Alanı Yaratmak ve Rekabeti Etkisiz Kılmak (<http://www.dr.com.tr/Kitap/Mavi-Okyanus-Stratejisi-Cekismesiz-Pazar-Alani-Yaratmak-ve-Rekabeti-Etkisiz-Kilmak>) kitabı rekabetin temel unsurlarının değiştiğini vurguluyor. 2005'te piyasaya çıkan bu eser ilk yılında 1 milyonun üzerinde satarak aynı adla bir enstitünün kurulmasına da yol açtı.

Bu strateji özünde özel sektörde yer alan şirketlerin yeni değerler oluşturarak rekabeti saf dışı bırakan, rekabetin olmadığı bir alan oluşturmaya odaklanan bir metodun altını çiziyor. Kim ve Mauborgne'a göre pazar esas olarak ikiye ayrılıyor. 'Kırmızı okyanus' denilen sular rekabetin ve kavganın yoğun olduğu (kırmızı rengi bu yüzden tercih edilmiş), iyi bilinen pazarları temsil ediyor. Burada eskiden beri var olan şirketler var. Sınırları ve kuralları daha önceden belirlenmiş pazar da daha büyük bir dilime ulaşmak ve belirli bir kontrol sağlamak için rekabet olmazsa olmazlardan. Öte yandan 'mavi okyanus'lar henüz keşfedilmemiş, sınırları oluşmamış bakir ortamları ifade ediyor. Kaynakları ve kuralları netleşmemiş bu pazarda rekabet henüz başlamamış halde.

Peki, kızıl taraftan mavi okyanuslara nasıl geçilecek?

Çalışmada, geçtiğimiz sene ülkemizde de bir gösteri sergileyen Cirque Du Soleil bu kavramı en iyi uygulayan organizasyonlardan biri olarak gösteriliyor. Dünyanın dört bir tarafında 100 milyonu aşan seyirci rakamını yakalayan Cirque Du Soleil standart sirk algısının ötesine geçerek müşteri kitlesini büyütebilmiştir. Aslanlı filli şovlar bırakılarak akrobasiyi teatral öğelerle zenginleştiren daha önce eşine rastlanmadık bir sunuma dönüştürebilmeyi başarmıştır. Sirk çadırını yalnızca çocukların ilgi alanı olmaktan çıkartarak daha elit zevkleri olan bireylerin de katılımını sağlamıştır.

Mülkî İdarenin mavi okyanusu nerede?

Son yıllarda taşra yönetiminde Vali ve Kaymakamların tepedeki yalnızlığının giderek azaldığını gözlemleyebiliyoruz. Düzenleyici işlemlerle yerel yöneticilere daha fazla yetki ve kaynak aktarımı gündemden düşmezken sayıları giderek çoğalan sivil toplum temsilcileri idarede söz sahibi olmaya, kararlara yön vermeye çabalamaktadır.

Rekabetin durmadan tırmandığı, eski aktörlerin güçlendirildiği, yenilerinin ortaya çıktığı bu ortamda Camiamızın kimsenin olmadığı alanlarda farklı bir anlayışla hizmet sunması Mülkî İdare için hayati öneme sahiptir. Aşağıda buna dair bazı öneriler sıralanmıştır.

- Stratejik planlama yaklaşımı: Yereldeki paydaşların genellikle habersiz olduğu bu konu mülkî idare için liderliğini sergileme anlamında önemli bir araç olabilir. İl/ilçe için misyon ve vizyonun belirlenmesi, stratejik plan ve eylem planının ortaya konma-

sı, görev paylaşımının yapılması Vali/Kaymakamın karizmasına ve doğal önderliğine katkı sunabileceklerdir.

- Yeniden yapılanan Bakanlıklar: Özellikle son dönemde bütçeleri ve güçleri giderek artan, devlet bakanlığından icracı bakanlık konumuna gelen Aile ve Sosyal Politikalar, Gençlik ve Spor, Kalkınma Bakanlığı gibi kuruluşların taşrada yürütecekleri politikalarda öncü olmak gerek henüz rekabetin başlamadığı bir alan olması gerekse farklı kesimlere ulaşma imkanı taşıması açısından mülkî idarenin gücüne güç katacaktır. Gönül Elçileri projesinde gösterilen performans, gençlik ve toplum merkezleri adıyla açılan kurumlar daha önce beraber çalışma fırsatı bulduğum Van Valisi Sayın Aydın Nezih Doğan'ın tabiriyle 'ekonomik ve sosyal alanın mülki idarece kuşatılması'nın ayak sesleridir.
- Fon sağlayan kuruluşlar: AB, Ulusal Ajans, Kalkınma Ajansları, Sodes gibi proje karşılığında fon teminine olanak veren örgüt ve projeler Camiamızın merkezi bütçeden gönderilen ödeneklere bağımlılığını azaltacaktır. Bunun yanı sıra Unesco gibi uluslararası kuruluşlar ve bazı yabancı büyükelçiliklerin kaynakları dokunulmamış haldedir.
- İletişim becerisi ve tarafsızlık: İş yükleri artan yerel yöneticilerin halkla temasları kendiliğinden azalmakta ve/veya vatandaşların bu yöneticilere ulaşma imkanları kısıtlanmaktadır. Ayrıca bu kişilerin belirli bir politik görüşte olmaları 'hakemlik' yapmalarını

engel teşkil edebilmektedir. Öte yandan mülki idare amirleri her zaman hayatın içinde olarak halkın nabzını tutma imkanlarını kullanabilirler. Bireyler ve sorunlarıyla birebir ilgilenip önemli bir halkla ilişkiler faaliyeti yürütebilirler. Hem gerçek hem de sanal alemde bu beceriyle Vali ve Kaymakamlar benzerlerinden sıyrılma imkanına sahip olabilir. Yine mülki amirlerin tarafsızlıklarını kullanmak suretiyle farklı kutup ve görüşler arasında moderatörlük/hakemlik görevini üstlenerek kendilerini rekabetin olmadığı bir alana taşımaları söz konusudur.

- Diğer kurumlardan bilgi tecrübe transferi: Muhtemelen kamudaki diğer kurumlarda mülkî amirler kadar yer alan başka bir ekipten söz etmek mümkün değildir. Bugün meslek büyüklerimizin farklı bakanlıklarda üst düzey görevlerin yanı sıra TRT, Kalkınma Ajansları gibi yapılanmaların tepe noktalarında da yer aldıklarını gururla müşahade ediyoruz. Bu kurum ve kuruluşlardan nakledilecek know-how ve benchmarking pratikleri sayesinde Camiamız taşradaki paydaşları arasında kendisini farklılaştıracaktır.

Yukarıda sayılan ve daha akla gelebilecek diğer birçok yolla bizler idarede rekabetin olmadığı, sınırları çizilmemiş ve kuralları konulmamış mavi okyanuslar bulduğumuz takdirde Adnan Çimen'in ifade ettiği haliyle Kaymakamlığın Sonu ve Son Kaymakam'ı görmek için uzun süre beklenmesi gerekecektir.